

Kansalaisuushakemuksen käsittelyn viivästyminen

KANTELU

Kantelija on 16.10.2025 oikeuskanslerille osoittamassaan kantelussa arvostellut Maahanmuuttoviraston menettelyä kansalaisuushakemuksensa käsittelyn viipymisessä. Kantelija oli kertomansa mukaan hakenut kansalaisuutta 5.6.2024, mutta hän ei ollut vielä saanut päätöstä.

Kantelija on arvostellut myös Maahanmuuttoviraston epäselvää ohjeistusta ja mahdollista epäyhdenvertaista kohtelua kansalaisuushakemusten käsittelyssä. Kantelijan näkemyksen mukaan Maahanmuuttoviraston ohjeet hakijalle ovat epäselvät siten, että ne eivät selvästi määrittele, pitääkö hakijan ilmoittaa kaikki tulonsa vai vain pääasiallinen tulonlähteensä. Kantelijan käsityksen mukaan hakijat, jotka eivät ilmoita sivutulonsa, saavat päätöksen kansalaisuushakemukseensa huomattavasti nopeammin kuin ne hakijat, jotka ilmoittavat sivutulonsa.

SELVITYS

Maahanmuuttovirasto on 19.12.2025 antanut siltä pyytämäni selvityksen, joka lähetetään kantelijalle tämän päätöksen ohessa.

RATKAISU

Sovellettavat oikeusohjeet

Perustuslain 21 §:n 1 momentin mukaan jokaisella on oikeus saada asiansa käsitellyksi asianmukaisesti ja ilman aiheetonta viivytystä lain mukaan toimivaltaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa sekä oikeus saada oikeuksiaan ja velvollisuuksiaan koskeva päätös tuomioistuimen tai muun riippumattoman lainkäyttöelimen käsiteltäväksi.

Hallintolain (434/2003) 23 §:n mukaan asia on käsiteltävä ilman aiheetonta viivytystä.

Hallintolain 31 §:n 1 momentin mukaisesti viranomaisen on huolehdittava asian riittävästä ja asianmukaisesta selvittämisestä hankkimalla asian ratkaisemiseksi tarpeelliset tiedot sekä selvitykset.

Kansalaisuushakemukselle ei ole kansalaisuuslaissa (359/2003) määritelty enimmäiskäsittelyaikaa lukuun ottamatta lain kiireellistä käsittelyä koskevaa 20 a §:ää (474/2024, voimaan 1.10.2024), jonka mukaan kansalaisuushakemus käsitellään kiireellisenä, jos hakija on kansainvälistä suojelua saava tai kansalaisuudeton.

Kansalaisuuden myöntämisen edellytyksiin kuuluu kansalaisuuslain 13 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaan, että sitä hakeneen ulkomaalaisen toimeentulo on hakemusta ratkaistaessa turvattu.

Asiasta saatu selvitys

Maahanmuuttoviraston selvityksen mukaan kantelija on jättänyt kansalaisuushakemuksen 5.6.2024 ja tunnistautunut 26.7.2024.

Kansalaisuushakemukset ohjataan Maahanmuuttoviraston asiankäsittelyjärjestelmässä niin sanottuihin koreihin. Hakemukset, joissa on vireillepanohetkellä lisäselvitystä vaativia seikkoja, ohjautuvat omaan koriin. Muun muassa yrittäjästatus ohjaa hakemukset tarkempaa selvitystä vaativien hakemusten työjonoon. Maahanmuuttoviraston selvityksen mukaan kantelijan hakemus on hakemukseen muodostuneen yrittäjä-asiasanan vuoksi ohjautunut sellaisten hakemusten koriin, joissa on tarkempaa selvittävää.

Maahanmuuttovirasto on kertonut, että kantelijan kansalaisuushakemus otettiin käsittelyyn 18.11.2025 ja kantelijalle myönnettiin kansalaisuus 19.11.2025. Hakemuksen käsittely kesti yhteensä 15,5 kuukautta. Maahanmuuttoviraston mukaan kantelijan hakemuksen käsittelyn viivästyminen on aiheutunut kansalaisuushakemusten käsittelyn ruuhkasta ja hakemuksen

ohjautumisesta tarkempaa selvittämistä vaativien hakemusten koriin, jonka käsittelyajat ovat pitkiä. Hakemuksen käsittelyn viivästymiselle ei ole selvityksessä ilmoitettu mitään itse asiasta aiheutuvia syitä.

Maahanmuuttoviraston selvityksen mukaan viraston verkkosivuilla olevassa ohjeistuksessa¹ todetaan, että hakijan on annettava tiedot siitä, mistä hän saa rahat elämiseen Suomessa. Ohjeessa kehoitetaan selvittämään tulot viimeiseltä viideltä vuodelta. Ohjeistuksessa on eritelty, miten muun muassa palkansaajan tai yrittäjän tulisi tulonsa dokumentoida. Lisäksi myös hakemuslomakkeessa on ohjeistusta toimeentulon ilmoittamiseksi ja siihen, mitä liitteitä ansiotyön ja yritystoiminnan osalta tulee esittää. Maahanmuuttovirasto on todennut, ettei ohjeistusta voida sen näkemyksen mukaan pitää epäselvänä.

Arviointi

Laillisuusvalvonnassa käsittelyaikojen asianmukaisuutta arvioidaan tapauskohtaisesti asian laadun ja siihen liittyvien yksilöllisten olosuhteiden perusteella. Huomiota kiinnitetään muun muassa asian laajuuteen, vaikeuteen ja käsittelyn edellyttämien toimenpiteiden määrään sekä siihen, onko asian käsittelyssä sellaisia vaiheita, joiden aikana se ei ole edennyt.

Kantelijan kansalaisuushakemuksen käsittely kesti yhteensä 15,5 kuukautta, jota on lähtökohdaisesti pidettävä pitkänä käsittelyaikana. Maahanmuuttoviraston niin ikään kansalaisuushakemuksen käsittelyaikaa koskeneessa toisessa kanteluasiassa ([OKV/2474/10/2023](#)) antaman selvityksen mukaan sisäministeriön, työ- ja elinkeinoministeriön ja Maahanmuuttoviraston tulossopimuksessa vuosille 2023–2027 (VN/5122/2022) kansalaisuushakemuksen käsittelyaikatavoitteeksi on sovittu 365 päivää.

Laillisuusvalvonnallinen arviointini Maahanmuuttoviraston menettelystä perustuu kanteluun ja virastolta saatuun selvitykseen. Viimeksi mainitun mukaan asian käsittelyaikaan on vaikuttanut yleisesti ruuhkautunut työtilanne ja hakemuksen ohjautumisesta tarkempaa selvittämistä vaativien hakemusten koriin. Hakemus oli koko käsittelyajan ilman aktiivisia selvittämistoimia, minkä jälkeen se ratkaistiin seuraavana päivänä käsittelyyn ottamisesta. Hakemuksen käsittely on viivästynyt ilmeisen aiheettomasti.

Maahanmuuttoviraston ohjeistus siitä, mitä tietoja ja asiakirjoja hakijan on esitettävä kansalaisuushakemuksensa yhteydessä toimeentuloedellytyksen täyttymisen todistamiseksi, vaikuttaa Maahanmuuttoviraston selvityksessään esittämällä tavalla riittävän yksiselitteiseltä. Kun yrittäjien toimeentuloedellytyksen täyttymisen selvittäminen vaatii erilaisia toimenpiteitä ja dokumentaation läpikäymistä kuin työntekijöiden toimeentuloedellytyksen täyttymisen selvittäminen, ei

¹ <https://migri.fi/kansalaisuushakemus/toimeentulo>

hakemusten ohjautuminen tällä perusteella eri käsittelykoreihin vielä sinällään loukkaa hakijoiden yhdenvertaisuutta. Minulla ei mainitulta osin ole perusteita todeta Maahanmuuttoviraston menetelleen lainvastaisesti tai laiminlyöneen velvollisuuksiaan.

Toimenpiteet

Olen jo päätöksissäni 28.5.2024 [OKV/945/10/2023](#) ja 3.6.2024 [OKV/1399/10/2023](#) antanut Maahanmuuttovirastolle huomautukset kansalaisuushakemusten käsittelyn aiheettomasta viivästyksestä ja sen jälkeen useissa päätöksissäni arvioinut kansalaisuushakemusten käsittelyn viivästyneen Maahanmuuttovirastossa aiheettomasti.

Apulaisoikeuskansleri on jo kerrottua ennen 2.4.2024 niin ikään kansalaisuushakemuksen käsittelyn viipymistä koskeneessa päätöksessään [OKV/2474/10/2023](#) kiinnittänyt Maahanmuuttoviraston huomiota asioiden viivytyksetöntä käsittelyä koskevan säännöksen noudattamiseen.

Hän pyysi tuolloin virastoa ilmoittamaan, miten kansalaisuushakemusten käsittelyajat ovat kehittyneet viime vuosina, onko käsittelyaikoja saatu lyhennettyä Maahanmuuttoviraston asiassa antamassa selvityksessä mainitsemilla toimilla, ja mitä lisätoimenpiteitä käsittelyaikojen lyhentämiseksi on mahdollisesti suunniteltu.

Apulaisoikeuskansleri on Maahanmuuttoviraston toimittaman selvityksen perusteella 14.11.2024 antamassaan päätöksessä [OKV/1941/80/2024](#) todennut johtopäätöksensä, etteivät kansalaisuushakemusten käsittelyajat kokonaisuudessaan täyttäneet perustuslaissa ja hallintolaissa edellytettyä asian käsittelyä ilman aiheetonta viivytystä. Hänen mukaansa kansalaisuushakemusten käsittelyaikoja ei vielä Maahanmuuttoviraston toimenpiteistä huolimatta voinut pitää hyväksyttävänä ottaen huomioon kansalaisuuteen liittyvät oikeusvaikutukset ja asian merkitys kansalaisuutta hakevan kannalta. Apulaisoikeuskansleri jatkoi asian seurantaa ja pyysi Maahanmuuttovirastoa ilmoittamaan viimeistään 30.6.2025, miten kansalaisuushakemusten käsittelyajat ovat kehittyneet, sekä mahdollisista lisätoimenpiteistä niiden lyhentämiseksi.

Apulaisoikeuskansleri on Maahanmuuttoviraston toimittaman selvityksen perusteella todennut 23.7.2025 antamassaan päätöksessä [OKV/1500/80/2025](#), että kansalaisuushakemusten käsittelyn tilanne Maahanmuuttovirastossa on kohentunut. Käsittelyssä on kuitenkin edelleen merkittäviä viiveitä sekä laajemmin viranomaistoimintaa koskevia kehittämistarpeita. Apulaisoikeuskansleri on vielä pyytänyt Maahanmuuttovirastoa ilmoittamaan viimeistään 30.6.2026, miten kansalaisuushakemusten käsittelyajat ovat kehittyneet sekä mahdollisista uusista lisätoimenpiteistään kansalaisuushakemusten käsittelyaikojen lyhentämiseksi.

Nyt arvioitavana oleva Maahanmuuttoviraston menettely kantelijan asiassa ei Maahanmuuttovirastolle kerrotuin tavoin kansalaisuushakemusten käsittelyjen aiheettomasta viipymisestä

viime aikoina jo annetut useat laillisuusvalvonnalliset seuraamukset ja apulaisoikeuskanslerin asiaa koskeva seuranta huomioon ottaen anna aiheutta muihin toimenpiteisiin kuin että saatan Maahanmuuttoviraston tietoon edellä kantelijan kansalaisuushakemuksen käsittelyn aiheettomasta viipymisestä esittämäni käsityksen.

Asia ei anna aiheutta muihin toimenpiteisiin.

Tämä asiakirja on allekirjoitettu sähköisesti.

Apulaisoikeuskanslerin sijainen

Petri Martikainen

Esittelijäneuvos

Elina Nyholm